

L E G E

pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15–17, art. 63), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 19, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în îndeplinirea justiției și pentru hotărârea pronunțată, cu excepția cazului în care vinovăția acestuia a fost stabilită prin sentință definitivă sau, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale, care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.”

2. Denumirea capitolului VI va avea următorul cuprins:

„Capitolul VI

RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ ȘI MATERIALĂ A JUDECĂTORILOR”.

3. Capitolul VI se completează cu articolul 21² cu următorul cuprins:

„Articolul 21². Răspunderea materială a judecătorilor

Judecătorii poartă răspundere materială, proporțional gradului de vinovăție stabilit, în acțiunea în regres a statului față de aceștia prin care se solicită restituirea sumelor achitate de stat în cazurile prevăzute la art. 2007 alin. (1) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.”

Art. II. – Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66–75, art. 132), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2007, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri:

a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea;

b) aplicare ilegală, în calitate de sancțiune contravențională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunității;

c) acțiuni sau inacțiuni care au dus, după caz, la:

– constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia;

– pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.”

2. La articolul 2024, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În cazul reparării prejudiciului în temeiul art. 2007, statul are drept de regres față de persoana responsabilă din cadrul organelor de urmărire penală, al procuraturii sau al instanței judecătorești, dacă vinovăția acesteia este constatată prin sentință definitivă sau dacă, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile acesteia.”

Art. III. – Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 238–246, art. 557), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Capitolul I se completează cu articolul 4¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 4¹. Noțiunile de intenție și de neglijență gravă

(1) Se consideră că a fost săvârșită cu intenție o abatere disciplinară în cazul în care judecătorul încalcă conștient norme de drept material ori procesual sau săvârșește

o faptă prevăzută la art. 4 alin. (1) lit. p), își dă seama de consecința prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale și urmărește ori admite survenirea consecinței respective.

(2) Se consideră că a fost săvârșită cu neglijență gravă o abatere disciplinară în cazul în care judecătorul a admis o încălcare a unor norme de drept material ori procesual sau săvârșește o faptă prevăzută la art. 4 alin. (1) lit. p) fără a-și da seama de o eventuală consecință prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale, deși putea și trebuia să o prevadă, ori considerând neîntemeiat că această consecință prejudiciabilă nu se va produce. Lipsa de previziune manifestată de judecător trebuie să fie inexplicabilă din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului, să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației judecate care ar face-o înțeleasă și să reiasă dintr-o abordare care este contrară practicii judiciare uniforme.”

2. Articolul 19:

alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) Ministerul Justiției, la notificarea Agentului guvernamental, în cazul în care se solicită constatarea abaterii disciplinare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b) cu privire la acțiunile sau inacțiunile judecătorului care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.”

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) La sesizarea Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu alin. (1) lit. e), procedura disciplinară începe și se desfășoară în condițiile prezentei legi.”

3. Articolul 20 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Sesizarea Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. e), nu poate fi considerată vădit neîntemeiată chiar dacă a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 5.”

4. La articolul 23, alineatul (1¹) se completează cu următorul enunț: „Decizia motivată de respingere a sesizării Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. e), se transmite în adresa ministerului în termen de 3 zile de la data emiterii.”

5. La articolul 26, alineatul (1) se completează cu următorul enunț: „Decizia motivată de respingere a sesizării Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu art. 19 alin. (1) lit. e), se transmite în adresa ministerului în termen de 3 zile de la data emiterii.”

6. La articolul 36, alineatul (1¹) se completează cu textul „ , conform prevederilor art. 4¹”.

7. Articolul 40:

la alineatul (1), cuvintele „Curtea Supremă de Justiție” se substituie cu cuvintele „Curtea de Apel Chișinău”, iar cifrele „15” – cu cifrele „30”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Termenul de examinare a contestațiilor prevăzute la alin. (1) nu poate depăși 30 de zile.”

Art. IV. – Legea nr. 151/2015 cu privire la Agentul guvernamental (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 224–233, art. 455), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6, alineatul (1) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) să notifice Ministerul Justiției asupra cazurilor în care a avut loc încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale unei persoane, care a dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, precum și să pună la dispoziția ministerului toate actele relevante.”

2. Articolul 25:

la alineatul (1), cuvintele „sau a impus soluționarea amiabilă a cauzei aflate pe rolul Curții Europene ori formularea unei declarații unilaterale” se exclud;

la alineatul (2), cuvintele „sau deciziei” se exclud;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Agentul guvernamental notifică Ministerul Justiției în vederea luării măsurilor prevăzute de lege și oferă explicații în ce mod o acțiune sau inacțiune a persoanei a dus la constatarea unei încălcări a prevederilor Convenției într-o hotărâre a Curții Europene.”

articolul se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Agentul guvernamental, la solicitare, oferă explicațiile indicate la alin. (3) autorităților competente să inițieze proceduri sau să adopte hotărâri privind răspunderea penală, contravențională, disciplinară, civilă, conform legislației.”

3. Articolul 26:

la alineatul (1), cuvintele „sau a impus soluționarea amiabilă a cauzei aflate pe rolul Curții Europene ori formularea unei declarații unilaterale” se exclud;

alineatul (3) se abrogă.

4. Articolul 27 va avea următorul cuprins:

„Articolul 27. Dreptul de regres

(1) Statul are drept de regres împotriva persoanelor ale căror acțiuni sau inacțiuni au dus la una dintre următoarele consecințe:

a) constatarea de către Curtea Europeană, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane și dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia;

b) pronunțarea unei hotărâri de către o instanță judecătorească națională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

(2) Sumele stabilite în conformitate cu alin. (1) se restituie în baza unei hotărâri judecătorești, emisă într-o acțiune în regres, proporțional gradului de vinovăție stabilit.

(3) Ministerul Justiției intentează acțiunea în regres, dacă se întrunesc condițiile stabilite prin lege, în termen de 3 ani din ziua achitării sumelor respective în baza hotărârii Curții Europene ori a hotărârii instanței judecătorești naționale.”

5. Capitolul V se completează cu articolul 27¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 27¹. Particularități ale dreptului de regres
împotriva unui judecător sau procuror

(1) În cazul în care persoana prevăzută la art. 27 alin. (1) este judecător sau procuror, acțiunea în regres a statului împotriva acesteia se intentează de către Ministerul Justiției doar în situația stabilirii, prin sentință definitivă, a vinovăției persoanei sau dacă, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile acesteia care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

(2) Pentru asigurarea elucidării circumstanțelor necesare în vederea intentării acțiunii în regres a statului împotriva judecătorului sau procurorului, Agentul guvernamental notifică Ministerul Justiției asupra survenirii uneia dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.

(3) Ministerul Justiției depune sesizări privind luarea măsurilor, conform competenței, în adresa Procurorului General, a Consiliului Superior al Magistraturii sau a Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la încălcarea drepturilor sau libertăților fundamentale ale unei persoane, care a dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, precum și pune la dispoziția acestora toate actele relevante recepționate de la Agentul guvernamental.

(4) Autoritățile sesizate în conformitate cu prevederile alin. (3) urmează să informeze Ministerul Justiției privind rezultatele acțiunilor întreprinse de către acestea, precum și despre cazurile în care s-a stabilit în acțiunile judecătorului sau ale procurorului, prin sentință definitivă, vinovăția acestora sau dacă, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile acestora care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, precum și să pună la dispoziția Ministerului Justiției toată informația și actele necesare în vederea intentării acțiunii în regres împotriva judecătorului sau a procurorului respectiv.”

Art. V. – Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art. 113), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 11, alineatul (1) se completează cu litera g¹) cu următorul cuprins:

„g¹) la sesizarea Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu prevederile art. 27¹ alin. (3) din Legea nr. 151/2015 cu privire la Agentul guvernamental, verifică dacă, la înfăptuirea justiției, judecătorul sau, după caz, procurorul a admis acțiuni sau inacțiuni care întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, ce au atras încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale unei persoane și au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;”.

2. La articolul 36, alineatul (2) se completează cu textul „doar în cazul în care au fost săvârșite cu intenție ori cu neglijență gravă, conform prevederilor art. 38¹”.

3. Articolul 38 se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) săvârșirea, în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, a unor acțiuni sau inacțiuni prin care, cu intenție ori din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale unor persoane fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale cu privire la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte;”.

4. Capitolul VII se completează cu articolul 38¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 38¹. Noțiunile de intenție și de neglijență gravă

(1) Se consideră că a fost săvârșită cu intenție o abatere disciplinară în cazul în care procurorul încalcă conștient norme de drept material ori procesual sau săvârșește o faptă prevăzută la art. 38 lit. f), își dă seama de consecința prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale și urmărește sau admite survenirea consecinței respective.

(2) Se consideră că a fost săvârșită cu neglijență gravă o abatere disciplinară în cazul în care procurorul a admis o încălcare a unor norme de drept material ori procesual sau săvârșește o faptă prevăzută la art. 38 lit. f) fără a-și da seama de o eventuală consecință prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale, deși putea și trebuia să o prevadă, ori considerând neîntemeiat că această consecință nu se va produce. Lipsa de previziune manifestată de procuror trebuie să fie inexplicabilă din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației concrete care ar face-o înțeleasă.”

5. La articolul 40, alineatul (2) se completează cu următorul enunț: „În cazul constatării abaterii disciplinare prevăzute la art. 38 lit. e¹), termenul de tragere la răspundere disciplinară este de 1 an de la data devenirii irevocabile a hotărârii instanței naționale sau internaționale, dar nu mai târziu de 5 ani de la data comiterii abaterii respective.”

6. La articolul 43, alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) Ministerul Justiției, la notificarea Agentului guvernamental, în cazul în care se solicită constatarea abaterii disciplinare prevăzute la art. 38 lit. e¹) cu privire la acțiunile sau inacțiunile procurorului care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002.”

7. Articolul 44 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Sesizarea Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu art. 43 alin. (1) lit. e), nu poate fi considerată vădit neîntemeiată chiar dacă a expirat termenul de prescripție prevăzut la art. 40 alin. (2).”

8. Articolul 49 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. a), decizia motivată a inspectorului asupra sesizării Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu art. 43 alin. (1) lit. e), se transmite Ministerului Justiției în termen de 3 zile de la data emiterii.”

9. La articolul 53, alineatul (3) se completează cu textul „sau dacă, în cadrul unei proceduri disciplinare, s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale care au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002”.

Art. VI. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ZINAIDA GRECEANÎI

Chișinău, 26 noiembrie 2020.

Nr. 205.